O’ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVASIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori

M.E.Po‘latov

2024-yil “29” 08

Ro‘yxatga olindi:№ 61010400

2024-yil “29” 08

TURIZM GEOGRAFIYASI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	1000000	- Xizmatlar
Ta’lim sohasi:	1010000	- Xizmat ko‘rsatish sohasi
Ta’lim yo‘nalishi:	61010400	- Turizm (faoliyat yo‘nalishlari bo‘yicha)

Samarqand-2024

Fan/ modul kodi TOUGEO6	O'quv yili 2024-2025	Semestr 2	ECTC-Kreditlar 6	
Fan/ modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 6	
1.	Fanning nomi	Auditoriya Mashg'ulotlari(soat)	Mustaqil ta'lim(soat)	Jami yuklama(soat)
	Turizm geografiyasi	72	108	180

2.

1.Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad-Bu fan jahondagi mamlakatlardagi turizm geografiyasining va turizmining rivojlanishi tendensiyalarini, milliy modellarini, xalqaro turizm bozorida turizm geografiyasining nazariya va metodologiyasini va amaliyotga istiqbolli, ustuvor yo'nalishlarini tavsiya qilish va o'rgatishdan iborat. Hozirgi bozor iqtisodiyoti sharoitida turizm geografiyasining mohiyatini, maqsadi, vazifalarini, shu jumladan O'zbekistonda turizmning ixtisoslashuvi va mintaqalar bo'yicha rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlarini va yangi yo'nalishlarini o'rgatish hisoblanadi.

Fanning vazifasi- turizm geografiyasining dunyo mamlakatlarida hududiyligini, turizmning dunyo xo'jaligidagi taraqqiyotini, turizmdagi ijtimoiy-iqtisodiy masalalarni ham qamrab oladi. Turizm geografiyasi xalqaro turizmning shakllarini, turlarini, davlatlarning turizm salohiyatini, turizm industriyasini o'rgatadi. Shuningdek, fanning vazifasiga turizm geografiyasi-turistga turizmning yangi-yangi turizm markazlarni taklif qiladi.

II. ASOSIY QISM (ma'ruza mashg'ulotlari).

1-Mavzu. «Turizm geografiyasi» fanining obyekti, maqsadi va vazifalari

Turizm geografisiga kirish. Turizm geografisidan xalqaro turizmning kelib chiqishi, Turizm ta'limidagi fanlar tizimidagi ahamiyati. Fanning obyekti va o'rganish predmeti, maqsadi va vazifalari. Turizm geografiyasining zamonaviy konsepsiyasi.

2-Mavzu. Jahonda turizmi geografiyasining shakllanishi va rivojlanishi

Jahonda turizm geografiyasining shakllanishi va rivojlanishi.Turizm geografiyasini rivojlantirishning zaruratlari. Turizm geografiyasining ijtimoiy-iqtisodiy geografiya bilan rivojlanishi

3-Mavzu. Jahon turizmini rayonlashtirish geografiyasi

Dunyo mamlakatlarining turizm rayonlarga bo'linishi.Turizm rayonlarga bo'lishdagi asoslar. Dunyodagi hozirgi turizm rayonlari

4-Mavzu. Turizm geografiyasi tadqiqotlarining uslubiyati va usullari.

2.Hayitboyev R., Haydarov S., Abduxamidov S., va boshq.. Turizmning marshrutlari. O'quv qo'llanma,«Ilm fayz nur», Samarqand, 2016.-180 b.
3.Hayitboyev R. Ekologik turizm. O'quv qo'llanma,«Barkamol fayz media», Toshkent, 2018.-248 b.
4.Hayitboyev R.O'zbekistonning cho'llarida turizmni rivojlantirish istiqbollari. Monografiya,Samarqand, MChJ «Navro'z poligraf», 2021.-175 b.
5Ўzbekiston Respublikasining Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning «Ўzbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta'minlash chora-tadbirlari tўg'risida»gi 2016 yil 2-dekabrdagi PF-4861 sonli Farmoni.

Axborot manbalari:

World Tourism Organization UNWTO.
http://eatwineblog.com.
https://sputniknews-uz.com/tourism/
https://sputniknews-uz.com/tourism/
www.lex.uz
www.uzbektourism.uz
www.unwto.org
www.stat.uz
http://www.sies.uz
http://www.ziyonet.uz

7. O'quv dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O'quv uslubiy kengashining 2024-yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ FO-15-8

8. **Fan/modul uchun ma'sul**
Hayitboyev R.-SamISI, «Turizm» kafedrasining katta o'qituvchisi

9. **Taqrizchilar:**
Abduxamidov S. A. -SamISI, «Turizm» kafedrasining mudiri, PhD
Haydarov S.- SamDU, «Geologiya va gidrometeorologiya» kafedrasining dosenti, PhD

3.	**VII. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o'zlashtirish natijasida** **Talaba:** «Turizm geografiyasi» faninig obyekti, maqsadi va vazifalari; dunyo turizmi geografiyasining umumiy ta'rifi;O'zbekiston Respublikasining turizmi geografiyasi.Fan bo'yicha bilim, malaka va ko'nikmaga qo'yiladigan talablari; xalqaro turizm bozorining geografiyasi; turizm bozorlarini tashkil qilishda zamonaviy turizm geografiyasi modellarining mohiyatini, xalqaro turizm geografiyasining shakllanishi va taraqqiyoti ***haqida tasavvurga ega bo'lishi;*** Turizm geografiyasining ixtisoslashuvi bo'yicha o'ziga xos sayyoraviy mintaqalar hosil qilganligini; turizmning dunyoda rivojlangan turlarining geografiyasini; dunyoda turizm rivojlangan davlatlarda turizm geografiyasining ahamiyatini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;*** O'zbekistonda turizm geografiyasining shakllanayotganligini; xalqaro turizm bozorida O'zbekiston milliy turmahsulotining borligini;O'zbekistonda turizm geografiyasi o'ziga xos ixtisoslashuv va mintaqalarga ega bo'layotganligi; turizm geografiyasi turizm mintaqalarini, turizm hududlarini tashkil qilishi haqida ***malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.***
4.	**VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • Ma'ruzalar; • Interfaol keys stadilar; • Jarayonli yo'naltirilgan ta'lim; • Muhokamalarda ishtirok etish; • Kichik guruhlarda ishlash; • Mustaqil ishlarni bajarish; • Taqdimot tayyorlash; • Seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol –javoblar).
5.	**IX. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishni topshirish va eng muhimi mustaqil ish sifatida berilgan torshiriqlarni bajarish.
6.	**Asosiy adabiyotlar:** 1.Aleksandrova A.Yu. «Geografiya turizma». Moskva, 2010 Knorus, 592 str. 2.Arbuzov A.F.,Geografiya turizma, uchebnik,Moskva,Izdatelskiy sentr-«Akademiya», 2009,156 str. 3.Dmitriyevskiy Yu.D. Turistskiye rayoni mira.Smolensk, Izd-vo SGU, 2000. 4.Tuxliyev I.S.,Hayitboyev R.,Safarov B.,Tursunova G.,Turizm asoslari. Darslik, Toshkent, 2014.-330 b. 5.Samoylenko A.A.,Geografiya turizma. Feniks, Rostov-na-Donu, 2006.-368 s. **Qo'shimcha adabiyotlar:** 1. Soliyev S., Usmonov M., Turizm geografiyasi,Samarqand, 2005.-131 b.

Jahondagi davlatlarni turizm geografiyasi bo'yicha tasniflash uslubiyati. Jahon mamlakatlarining turizm geografiyasidagi tipologiyasi. Xalqaro turizm ning rayonlari va hududlari. Baholash usuli. So'rov usuli. Tasniflash usuli. Tipologik tasniflash. Kartagrafiya usuli.

5-Mavzu. Turizm geografiyasining xalqaro modellari

Turizm geografiyasida turizmni rivojlantirishning xalqaro modellari, turizmni rivojlantirishda S.K.Kempbel modeli, turistik oqimlar bo'yicha P.Mariott modeli, turistik markazlarning hayotiy sikllari bo'yicha R.V.Batler modeli.

6-Mavzu. Jahonda ziyorat turizmining geografiyasi

Dunyo aholisining diniy e'tiqodlari bo'yicha turizm geografiyasi, dunyoning mashhur diniy ziyoratgoh maskanlari va mintaqalari.

7-Mavzu. Jahonda ekologik turizmining geografiyasi

Ekoturizmning xalqaro shakllanishi. Ekoturizmning resurslari, ekoturizm ning sayyoraviy ekologik inqirozlarini bartaraf qilishdagi ahamiyati, ekoturizm ning xalqaro modullari, ekoturizmning turlari,O'zbekistonda ekoturizmning rivojlantirish holatlari.

8-Mavzu.Jahonda tarixiy-madaniy turizmning geografiyasi

Jahonda tarixiy-madaniy turizm turi geografiyasining shakllanishi va shiddat bilan rivojlanishi tendensiyalari. O'zbekistonda tarixiy-madaniy turizmning rivojlanishi.

9-Mavzu. Jahonda qishloq turizmining geografiyasi

Jahonda qishloq turizmini rivojlantirishning kelib chiqganligi, Jahonda qishloq turizmini kuchli rivojlantirayotgan davlatlar. Qishloq turizmining xalqaro dasturlari va modellari geografiyasi va ularni O'zbekiston turizmida qo'llash yo'llari.

10-Mavzu. Jahonda gastronomiya turizmi geografiyasi

Jahonda gastronomiya turizmining shakllanishi va rivojlanishi sabablari, gastronomiya turizmining kelib chiqishi va shiddat bilan rivojlanayotganligi. O'zbekistonda gastronomiya turizmi.

11-Mavzu. Jahonda rekreasiya turizmining geografiyasi

Rekreasiya turizmi, tariflari va tavsiflari, rekreasiya omillari va faoliyatlari, rekreasiyaga ehtiyojning kelib chiqishi, jahonning rekreresiya turizmi markazlari. O'zbekistonda rekreasiya turizmining holati.

12-Mavzu. Amerika Qo'shma Shtatlarida turizmning geografiyasi

AQSh jahon turizmidagi yetakchi davlat sifatida.AQShda xalqaro va ichki turizmning rivojlanishi geografiyasi.Turizm rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari, modullari, turizmning rivojlanish dinamikasi va iqtisodiyotidagi o'rni, aholini turizmga jalb qilishning AQSh modeli.

13-Mavzu. Fransiyada turizmning geografiyasi

Yevropa davlatlaridagi turizmda Fransiyaning yetakchilik qilishi, turizmi resurslari va turizmning tashkil qilinishi, turizmidagi xalqaro turistik oqimning kuchaytirilishi. Fransiya turizmi geografiyasining rayonlari

14-Mavzu. Avstraliyada turizmning geografiyasi

Avstraliya jahon turizmida yetakchi davlatlardan biri sifatida.

Avstraliyada xalqaro va ichki turizmning rivojlanishi.Turizm rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari, modullari. Turizmning rivojlanish dinamikasi va iqtisodiyotidagi o'rni, aholini turizmga jalb qilishningAvstraliya modeli.

15-Mavzu. Yaponiyada turizmning geografiyasi

Yaponiya Osiyo turizmida yetakchi davlatlardan biri sifatida.Yaponiyada xalqaro va ichki turizmning rivojlanishi. Turizm rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari, modullari, Yaponiyaning turistik rayonlari.

16-Mavzu. O'zbekiston turizmi geografiyasining hozirgi holati

O'zbekistonda turizmning mintaqaviy tarqalishi va taqsimlanishi, turizmning ixtisoslashishidagi muammolar va ixtisoslashishdagi xususiyatlari, asosiy turizm markazlari, istiqbolda yuzaga keladigan ekoturizm markazlari, O'zbekiston ekoturizmida ichki va xalqaro turmahsulotlar geografiyasi.

17-Mavzu. O'zbekiston ekoturizmini rayonlashtirish geografiyasi

O'zbekiston turizmi geografiyasini shakllantirishdagi dastlabki harakatlar, O'zbekistonni ekologik turizm geografiyasi bo'yicha rayonlashtirish tajribalari

18-Mavzu. O'zbekiston turizmini mintaqaviy rayonlashtirish

O'zbekiston turizmining mintaqaviy rayonlashtirilishi masalalari, ilmiy-tadqiqotlar va tavsiyalar

III. Amaliy ashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-Mavzu. «Turizm geografiyasi» fanining obyekti, maqsadi va vazifalari
2-Mavzu. Jahonda turizmi geografiyasining shakllanishi va rivojlanishi
3-Mavzu. Jahon turizmini rayonlashtirish geografiyasi
4-Mavzu. Turizm geografiyasi tadqiqotlarining uslubiyati va usullari.
5-Mavzu. Turizm geografiyasining xalqaro modellari
6-Mavzu. Jahonda ziyorat turizmining geografiyasi
7-Mavzu. Jahonda ekologik turizmining geografiyasi
8-Mavzu.Jahonda tarixiy-madaniy turizmning geografiyasi
9-Mavzu. Jahonda qishloq turizmining geografiyasi
10-Mavzu. Jahonda gastronomiya turizmi geografiyasi
11-Mavzu. Jahonda rekreasiya turizmining geografiyasi
12-Mavzu. Amerika Qo'shma Shtatlarida turizmning geografiyasi
13-Mavzu. Fransiyada turizmning geografiyasi
14-Mavzu. Avstraliyada turizmning geografiyasi
15-Mavzu. Yaponiyada turizmning geografiyasi
16-Mavzu. O'zbekiston turizmi geografiyasining hozirgi holati
17-Mavzu. O'zbekiston ekoturizmini rayonlashtirish geografiyasi
18-Mavzu. O'zbekiston turizmini mintaqaviy rayonlashtirish masalalari

IV. Kurs ishini tashkil qilish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar.

1. «Turizm geografiyasi» fanining predmeti, maqsadi va vazifalari
2.Turizm geografiyasi tadqiqotlarining uslubiyati va usullari.
3. Turizm rivojlangan xorij davlatlarida turizm geografiyasi
4. Jahonda ziyorat turizmining geografiyasi
5. Jahonda ekologik turizm geografiyasi
6. O'zbekiston turizmining geografiyasi
7.Farg'ona vodiysining iqtisodiy geografiyasi
8.Zarafshon vodiysining iqtisodiy geografiyasi
9.Samarqand viloyatining turizmi geografiyasi
10.Toshkent viloyatining turizmi geografiyasi
11.Jizzax viloyatining turizmi geografiyasi
12.Xorazm viloyati turizmining geografiyasi
13.Qoraqalpog'iston Respublikasi turizmining geografiyasi
14.Surxondaryo viloyati turizmining geografisi
15.Qashqadaryo viloyati turizmining geografiyasi
16. Jahon turizmini rayonlashtirish

V. Labaratoriya ishlarini tashkil qilish bo'yicha ko'rsatmalar.

Fan bo'yicha labaratoriya ishlari o'quv rejada ko'rsatilmagan.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ishlarning tavsiya etilgan mavzulari:

1.O'zbekistonda turizm markazlari geografiyasi.
2.O'zbekistonda turizm resurslarining geografiyasi.
3.O'zbekistonda tarixiy-madaniy turizm resurslari geografiyasi.
4.O'zbekistonda ekoturizm resurslari geografiyasi
5. «Turizm geografiyasi» fanining predmeti, maqsadi va vazifalari
6.Turizm geografiyasi tadqiqotlarining uslubiyati va usullari.
7. Turizm rivojlangan xorij davlatlarida turizm geografiyasi
8. Jahonda ziyorat turizmining geografiyasi
9. Jahonda ekologik turizm geografiyasi
10. O'zbekiston turizmining geografiyasi
11.Farg'ona vodiysining iqtisodiy geografiyasi
12.Zarafshon vodiysining iqtisodiy geografiyasi
13.Samarqand viloyatining turizmi geografiyasi
14.Toshkent viloyatining turizmi geografiyasi
15.Jizzax viloyatining turizmi geografiyasi
16.Xorazm viloyati turizmining geografiyasi
17.Qoraqalpog'iston Respublikasi turizmining geografiyasi
18.Surxondaryo viloyati turizmining geografisi
19.Qashqadaryo viloyati turizmining geografiyasi
20.O'zbekistondagi viloyatlarning iqtisodiy geografiyasi
21.Turizm geografiyasida P.Mariot modeli.
22.Turizm geografiyasida S.K.Kempbel modeli.
23.Turizm geografiyasida R.V.Batler modeli.
24. Jahon turizmini rayonlashtirish